

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДУ «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ НАН УКРАЇНИ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»,
факультет економічних наук
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНУ»
PÄDAGOGISCHE HOCHSCHULE KARLSRUHE (НІМЕЧЧИНА)
SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO W WARSZAWIE,
Katedra Finansów (ПОЛЬЩА)
WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI W BYDGOSZCZY (ПОЛЬЩА)

«ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

30 травня 2025 р.
м. Ірпінь

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДУ «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРОГНОЗУВАННЯ НАН УКРАЇНИ»

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

*Збірник матеріалів
VIII Міжнародної науково-практичної конференції*

30 травня 2025 р.

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Ірпінь
2025

УДК 334.7:658(06)

ББК 65.29я431

Е 45

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного податкового університету
(протокол № 17 від 26 червня 2025 р.) та
Вченою радою ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»
(постанова № 57 від 4 червня 2025 р.)*

**Е 45 Економічні перспективи підприємництва: виклики
воєнного часу та повоєнної відбудови** [Електронне видання] :
збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної
конференції, м. Ірпінь, 30 травня 2025 р. – Ірпінь : Державний
податковий університет, 2025. – 543 с. PDF-формат ; мережеве
видання ; інституційний репозитарій.
ISBN 978-966-337-768-1

Збірник містить тези VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Економічні перспективи підприємництва: виклики воєнного часу та повоєнної відбудови», що відбулася 30 травня 2025 р. на базі Державного податкового університету.

Публікації відображають напрями та результати наукових досліджень, присвячених таким актуальним питанням, як: «Економічне підґрунтя розвитку підприємництва в Україні під час війни: можливості та ризики»; «Особливості обліку, аудиту та оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в умовах воєнного часу»; «Технологічний та інноваційний бізнес – чинник перемоги й економічного стрибка України в період повоєнної відбудови»; «Державна політика підтримки секторальних пріоритетів розвитку бізнесу для стратегування повоєнного економічного відновлення України»; «Україна – простір можливостей для розвитку бізнесу та реалізації ідей: погляд молоді».

Видання призначене для науковців, молодих вчених, аспірантів, студентів.

Матеріали подано в авторській редакції.

**Відповідальність за зміст матеріалів, їх відповідність вимогам чинного
правопису й достовірність фактів та статистичних даних несуть автори.**

УДК 334.7:658(06)

ББК 65.29я431

© Державний податковий університет, 2025

© ДУ «Інститут економіки

та прогнозування НАН України», 2025

ISBN 978-966-337-768-1

Ушенко Н. В., Глебець К. О.

ВETERАНСЬКЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО
ЯК ДРАЙВЕР ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ
ГРОМАД У ПІСЛЯВОЄННІЙ УКРАЇНІ..... 252

Ципліцька О. О.

ВІЛЬНИЙ РУХ ЗНАНЬ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДОСЛІДНИКІВ
ЯК «П'ЯТА СВОБОДА» ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ЄС..... 255

Черненко Н. О., Корогодова О. О., Глушенко Я. І.

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ
ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ЗАСТОСУВАННЯ ПЕРЕДОВИХ «ЗЕЛЕНИХ»
ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ ГРОМАД..... 258

Черненко О. С.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК НАПРЯМ
ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ 261

Чумаченко О. Г.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ТА ФІНАНСОВОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМПАНІЙ..... 264

РОЗДІЛ IV. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ПІДТРИМКИ СЕКТОРАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ДЛЯ СТРАТЕГУВАННЯ ПОВОЄННОГО ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Александров Б. В.

ДИНАМІКА ЗАЙНЯТОСТІ В СЕКТОРІ МСП
ЯК ІНДИКАТОР СТІЙКОСТІ ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ СИСТЕМНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ 267

Андрухович Д. Р.

ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА СУБ'ЄКТАМ
ГОСПОДАРЮВАННЯ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 271

УДК 331.5

Н. В. Ушенко,

д-р екон. наук, професор

ORCID ID 0000-0002-3158-4497;

К. О. Глебець,

здобувачка першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти,

Київський столичний університет

імені Бориса Грінченка,

м. Київ, Україна

ВЕТЕРАНСЬКЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ДРАЙВЕР ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ГРОМАД У ПІСЛЯВОЄННІЙ УКРАЇНІ

Післявоєнне відновлення України передбачає не лише фізичну реконструкцію інфраструктури, а й соціально-економічну реінтеграцію тих, хто захищав державу. Відповідно до Стратегії розвитку ветеранської політики до 2030 року, пріоритетом є створення умов для економічної самореалізації ветеранів, зокрема шляхом розвитку підприємництва, виокремлена операційна ціль 5 «Економічна незалежність». Ветеранський бізнес не лише сприяє особистій стабільності захисників, а й стає рушієм трансформації громад, посилюючи їхню стійкість, залучаючи інвестиції та формуючи нові точки економічного зростання. Слід враховувати, що загальна чисельність ветеранів війни, членів родин загиблих, осіб з інвалідністю внаслідок війни в Україні становить понад 1,3 млн осіб, а подальша російська агресія може призвести до збільшення ветеранської спільноти [1].

Сучасний український ветеран – це переважно чоловік або жінка віком від 25 до 45 років, із досвідом участі в бойових діях. Багато з них мають вищу або професійно-технічну освіту, значна частина – з цивільним досвідом роботи до війни. Після повернення до мирного життя ветерани часто стикаються з викликами адаптації: психологічними травмами, проблемами з працевлаштуванням, недовірою до інституцій, обмеженим доступом до якісної медичної та соціальної підтримки. Водночас багато хто демонструє високий рівень мотивації до самореалізації, бажання бути корисними державі й громадам у новій якості – як підприємці, активісти чи лідери думок.

Результати онлайн-опитування «Актуальні потреби та бачення можливостей для кар'єрного і професійного зростання ветеранів» (проведеного Міністерством у справах ветеранів України 6–12 лютого 2023 р.) [3] показали серед ветеранів та діючих військовослужбовців найбільшу питому ємність бажаючих, які хотіли б у майбутньому відкрити власну справу (63,6 % та 64,6 %) [2, с. 52] (рис. 1–2).

Збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції
«Економічні перспективи підприємництва: виклики воєнного часу та повоєнної відбудови»

Рисунок 1 – Відповіді ветеранів та діючих військовослужбовців щодо бажання мати власну справу (лютий 2023 р.), %
Джерело: [3].

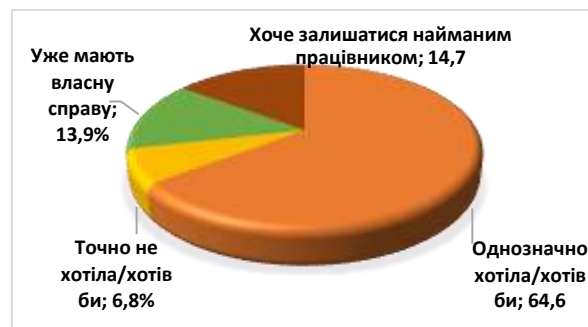

Рисунок 2 – Відповіді діючих військових щодо бажання мати власну справу (лютий 2023 р.), %
Джерело: [3].

Для багатьох ветеранів відкриття власної справи стає логічним продовженням служби, але вже в мирному форматі. Підприємництво дозволяє зберегти ініціативність, відповідальність і лідерські якості, набуті на фронті, трансформуючи їх у конструктивну дію на користь громади та країни. Власна справа допомагає подолати відчуття втрати сенсу після війни, відновити контроль над життям і зміцнити самооцінку. Бізнес дає ветеранові відчуття корисності, автономії та перспективи, знижує рівень тривожності й ізоляції, сприяє емоційній стабілізації.

Ветеранські підприємства створюють нові робочі місця, стимулюють розвиток суміжних сфер, активізують місцевий ринок і збільшують податкові надходження. У громадах, де виникають такі бізнеси, зростає соціальна згуртованість і довіра до місцевих ініціатив. Крім того, ветеранські бізнеси часто стають прикладом для інших – надихаючи на самозайнятість і підприємництво. Післявоєнні громади потребують нових точок зростання — і саме ветеранські ініціативи здатні їх створити. Завдяки гнучкості, орієнтації на реальні потреби населення та внутрішній мотивації, ветерани запускають бізнеси у сферах, які напряду впливають на добробут громади: виробництво, логістика, аграрний сектор, освіта, послуги. Це не лише економічне відновлення, а й формування нової якості місцевого середовища.

Ветерани, запускаючи власну справу з нуля, часто формують нові бізнес-моделі, орієнтовані на локальність, сталість та соціальну відповідальність. Це створює передумови для розвитку культури мікробізнесу, яка ґрунтується не лише на прибутку, а й на цінностях служіння громаді, прозорості та взаємопідтримки.

2024 року Верховна Рада України підтримала за основу законопроект № 10258 «Про ветеранське підприємництво» [4], яким уперше на законодавчому рівні пропонується визнавати ветеранські бізнеси формою соціального підприємництва. Це рішення є стратегічно важливим не лише для системної підтримки ветеранів, а й для розвитку нової моделі економіки в умовах війни та післявоєнного відновлення.

Розділ III. Технологічний та інноваційний бізнес-чинник перемоги й економічного стрибка України в період повоєнної відбудови

У чому полягає інноваційність такого підходу? На відміну від класичних моделей бізнесу, ветеранське підприємство у цьому форматі виконує подвійну функцію: економічну (створення продукту чи послуги) та соціальну (реінтеграція, підтримка, згуртування). Завдяки статусу соціального підприємства, ветеранський бізнес отримує доступ до: участі в державних і місцевих закупівлях з преференціями; грантів та фінансування за спрощеними процедурами; податкових пільг або відстрочок (за подальшого ухвалення відповідних положень); інфраструктурної підтримки: безкоштовних навчань, менторських програм, інкубаторів. Легалізація сектору, що досі розвивався напівформально – багато ветеранських бізнесів в Україні працювали ефективно, але вони не мали чітко визначеного правового статусу. Закон відкрив шлях до їх формалізації, створення єдиного реєстру, маркування продукції як ветеранської (за аналогією з fair trade) та зростання довіри з боку суспільства, інвесторів і партнерів. У США діє система “veteran-owned businesses”, яка передбачає пільги у держзакупівлях, окремі програми кредитування від SBA (Small Business Administration) та національні бізнес-реєстри. У Великій Британії функціонує Armed Forces Covenant, що дозволяє ветеранам отримувати підтримку на місцевому рівні в партнерстві з муніципалітетами та приватним сектором. Ізраїль активно розвиває модель ветеранських стартапів у межах програм адаптації після служби. Україна, запроваджуючи відповідну модель, виходить на глобальний рівень ветеранської політики, де економічна активність є важливим елементом реінтеграції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про схвалення Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024–2027 роках : розпорядження КМУ від 29 листопада 2024 р. № 1209-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2024-p#n12>
2. Ушенко Н. В. Соціальне підприємництво в системі сприяння ветеранської зайнятості. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2025. URL : <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/434>
3. Портрет ветерана. Блок «Потреби ветеранів»: друге анонімне онлайн-опитування серед ветеранів та діючих військовослужбовців (6–12 лютого 2023 р.) / Міністерство у справах ветеранів України, Український ветеранський фонд. URL : <https://veteranfund.com.ua/doc/6-12-02-23.pdf>
4. Верховна Рада прийняла у першому читанні законопроект про ветеранське підприємництво. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/verkhovna-rada-pryiniala-u-pershomu-chytanni-zakonoproiekt-pro-veteranske-pidpriemnytstvo>

Наукове електронне мережове видання

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції

30 травня 2025 р.

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Укладачі:

О. М. Соколова

Відповідальний за випуск:

Н. Б. Добрянська

Верстка:

Д. П. Завальницька

Друк. арк. 31,4
Замовлення № 1148

*Підготовлено до друку науково-організаційним відділом
Державного податкового університету
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 7669 від 20.09.2022*